Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: HEnderson 4-0807, 4-0237. Тел. УНС.: HEnderson 4-1616

РІК LXI. Ч. 258. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ГРУДНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 16, 1953. No. 258. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ЗА „ВПОРЯДКОВАНИМ" ПОСПІХОМ У ЦИВІЛЬНІЙ ОБОРОНІ

„Це вас врятує, а паніка вас знищить" — перестерігав президент посадників 175 міст; великі й промислові міста тепер на фронтовій лінії

Вашингтон. — Президент Айзенгавер запросив до себе 175 посадників найбільших міст ЗДА і закликав їх підготувати оборону своїх міст, поки ще є час на „впорядкований поспіх", щоб уникнути катастрофи в майбутній можливій паніці. Відкриваючи дводенні наради посадників міст, президент пригадав, що тепер великі й промислові міста знаходяться в першій лінії фронту підчас несподіваного ворожого летунського нападу. Після промови Айзенгавера посадники на закритій сесії вислухали промови фахівців про найновіші здобутки атомової зброї. Потім вони оглянули фільм, який виготовила Комісія Атомової Енергії на основі дослідів з атомовою зброєю. Президент заявив, що він не любить промовляти похмуро, але під час цієї історичної хвилини мусить дискутувати про державну безпеку, бо „впорядкований поспіх тепер зможе врятувати вас, а паніка вас знищить". „Отже, казав Айзенгавер, в першу чергу ви мусите дбати про те, щоб не було паніки, мусите бути тими провідниками, які нічого не бояться". Айзенгавер казав, що ще є час на підготову цивільної оборони, і не треба попадати в гістерію". ЗДА, твердив президент, надто сильні, їхні ресурси великі, вони мають багато союзників і багато сирівців та людської й духової сили". Але, додав президент, ЗДА не можуть перетворитися в військовий табір. „Ми не збираємся всі носити однострої і завжди кричати „гайль". Ми мусимо тільки виконувати свою працю, і до того ж виконувати її інтеліґентно". Після президента промовляв Аллен В. Доллес, директор Центральної Розвідчої Аґенції, який говорив про силу Совєтів на підставі тих даних, що їх має ця аґенція. Державний підсекретар Волтер Беддел Смит інформував посадників про закордонну політику ЗДА та про її відношення до оборони вільного світу. Говорив на цьому зібранні посадників також голова Комісії Атомової Енергії контрадмірал Луїс Л. Стравс та інші дорадники президента Айзенгавера. Голова Цивільної Оборони заявив, що населення ЗДА не здає собі справи з того факту, що одного ранку воно може відчути сили ворожого атомового нападу.

„ВАШІ МІСТА Є ТЕПЕР У ПЕРШІЙ ФРОНТОВІЙ ЛІНІЇ" — перестерігав президент Айзенгавер посадників 175 більших і промислових американських міст на спеціяльній дводенній конференції, що була скликана до Вашинґтону з ініціятиви Білого Дому та відбувається при закритих дверях. На фото: посадники міст вітають президента Айзенгавера, якого супроводжає до трибуни В. Петерсон (зліва), адміністратор цив. оборони.

Стівенсон підтримує атомовий плян Айзенгавера

Об'єднані Нації, Н. И. — Бувший переможений демократичний кандидат на президента під час виборів 1952 року, Адлей Стівенсон заявив на обіді в генерального секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершілда, що він вповні підтримує заяву президента Айзенгавера про мирне використання атомової енергії. Стівенсон заявив, що заява Айзенгавера дає надію для людства, але додав, що він не знає, чи Захід зможе здійснювати думку Айзенгавера, коли Совєти не погодяться на цей плян.

Радфорд заявив, що зріст летунства дозволить зменшити армію

Вашинґтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд, промовляючи перед Крайовим Пресовим Клюбом, заявив, що в новому оборонному пляні летунство й атомова зброя матимуть величезне значення, внаслідок чого можна буде зредукувати кількість наземного війська. Промова адмірала Радфорда — це перша урядова заява про трирічний оборонний плян, який обіймає фінансові роки 1955, 1956 і 1957. ЗДА, казав Радфорд, можуть негайно відплатити за атомову атаку і завезти свої атомові бомби в найдальші закутини світу. Але тепер цього вже замало. Треба знайти засоби, щоб не допустити до нападу на ЗДА. Всі минулі війни, — це забавки в порівнянні з теперішньою, або майбутньою, атомовою війною. З заяви Радфорда виходить, що оборонний бюджет треба буде з кінцем 1957 року зменшити на 10 більйонів, щоб він становив тільки 32 більйони долярів. Фінансовий рік, що кінчається 30 червня 1955 — не принесе жадних змін в оборонному пляні. Але кількість війська в тому часі має зменшитися на 400,000 вояків, щоб наприкінці фінансового 1957 року становило трохи менше як 3 мільйони.

Домагаються нового вишкільного пляну

Вашинґтон. — Крайова Вишкільна Комісія Безпеки запропонувала президентові Айзенгаверові новий плян вишколу новобранців, який мав би відбуватися одночасно з військовою службою. Ця комісія в дійсності змагає до загального військового вишколу американської молоді, але поки це буде ухвалене, домагаються, щоб кожного року покликувано принаймні 100 тисяч юнаків на 6-місячний військовий вишкіл, і щоб після цього ті вишколені вояки переходили до резерви на 7 і пів року, де б доповнювали свій військовий вишкіл. Ця комісія пропонує, щоб 18-річні новобранці тягнули жеребок, хто має йти до військової служби, а хто тільки на 6-місячний вишкіл. Такий військовий вишкіл американської армії мав би початися вже 1955 року. Плян комісії схвалив директор Поборової Служби генерал Герші, вважаючи, що вишкіл молоді має відбуватися одночасно з нормальною дворічною військовою службою.

Можливість виявлення картотек льояльности

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер обговорює зі своїми дорадниками справу зміни зарядження бувшого президента Трумана, яке не дозволяло Конґресовим комісіям послуговуватися таємними картотеками льояльности державних урядовців під час їхнього переслухування. Таке зарядження видав був президент Труман 1948 року під час голосної афери Алджера Гісса, проти якого свідчив Віттакер Чемберс. Це зарядження зобов'язує й досі, а тому високі державні урядовці, яких кликано за свідків перед Конґрес, відмовлялися зізнавати на тій підставі, що їм не вільно свідчити про льояльність урядовця на основі його картотеки льояльности. Департамент справедливости переговорює про скасування цього зарядження з різними урядовими аґенціями.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Джорджія Ласк,** бувша голова Воєнної Комісії для Відшкодувань, подала до відома, що цій комісії залишиться коло 20,000,000 долярів після того, як вона виплатить усі свої зобов'язання бувшим воєнним полоненим, релігійним чинам та всім тим, що мали втрати від ворогів. З тих залишених грошей платитимуть відшкодування ще й іншим особам, як бувшим державним урядовцям, які були інтерновані у ворожих країнах. Ця комісія має майна на 179,000,000 долярів.

● **Голова Дорадчої Комісії** для справ старих людей, Реймонд Гіллієрд повідомив посадника Ню Йорку Вінсента Імпеллітері, що Міська Рада мусить щось зробити в справі допомоги старим людям в цьому місті, бо число старих людей зростає в дев'ять разів швидше від решти нюйоркського населення.

● **Місто Тумбес** в республіці Перу, частинно знищив землетрус, від якого згинули 6 осіб і десятки поранено. Землетрус тривав тільки три хвилини. Попередній землетрус із 12 грудня знищив три церкви і один шпиталь та військові бараки. Місто Тумбес лежить на еквадорському кордоні і нараховує 6,000 жителів.

● **Професор Гарвардського** університету д-р Кіртлі Ф. Матер заявив на зборах Церковної Громади в Бостоні, що не всі бувші комуністи — це московські аґенти і шпигуни. В 1930-1950 роках, казав Матер, багато ідеалістів ставали комуністами, гадаючи, що в такий спосіб з більшим успіхом можна боротися проти дискримінації та несправедливости.

● **Голова Крайового** Демократичного Комітету Стівен А. Мічелл передбачає, що на найближчій сесії Конґресу багато демократичних сенаторів і конґресменів підтримуватимуть проєкт президента Айзенгавера про міжнародний склад атомових матеріялів для мирових цілей.

45-ТИЙ ВІДДІЛ УНС У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДЗНАЧИВ 50-РІЧЧЯ СВОЄЇ ПРАЦІ

Филаделфія. — П'ятдесятріччя свого існування та праці для громади і народу відзначило тут минулої неділі Т-во „Любов", 45-ий Відділ Українського Народного Союзу, влаштувавши з цієї нагоди бенкет з концертом. Т-во було засноване 13-го грудня 1903-го року й мало початково 13 членів. Сьогодні воно нараховує 434 члени, а його діяльність впродовж 50 років позначається, крім багатобічної громадської й культурної праці, десятками тисяч долярів, виплаченими на допомогу своїм членам та на різноманітні народні цілі. Багатомовну характеристику того Т-ва, як і УНСоюзу, дав у хвилюючій промові на бенкеті відомий наш, тут народжений, лікар-громадянин д-р Еміліян Гарасим, стверджуючи: „Все те, чим я сьогодні є, завдячую цьому Товариству й УНСоюзові, бо без їх допомоги, будучи сином незаможних батьків, я ніколи не міг би був закінчити своїх студій". Батько нашого славного лікаря, Антін Гарасим, є довголітнім касиром Т-ва. Ювілейну імпрезу відкрив голова Т-ва Теодор Малик, переповідаючи коротко історії Т-ва. Одинокий ще між живими засновник Т-ва, Михайло Вишиванюк, згадував у своєму слові важкі піонерські часи. Головну промову на бенкеті, яким проводив Михайло Дубас, виголосив голова УНСоюзу Дмитро Галичин, підкреслюючи, що Т-во „Любов" є одним з тих, які дають можливість збільшувати ряди членства УНСоюзу не словами і суперлятивними прикметниками, але найбільш переконливими фактами й ділами. Про працю перших піонерів Т-ва, яку тепер продовжують такі віддані урядники Відділу, як секретар Микола Сеник, касир Антін Гарасим, голова Теодор Малик та інші, згадував у своїй промові колишній член того Відділу, а тепер головний касир УНСоюзу Роман Слободян. Промовляла на бенкеті теж головна радна УНС п-ні Олена Штогрин та інші. Виголошено понад 30 привітань від інших місцевих Відділів УНС, від ЗУАДК, від місцевого Відділу УКК, „Самопомочі", Т-ва Американських Громадян, Відділів Українського Робітничого Союзу і від Відділу „Провидіння", від Союзу Українок Америки, місцевої станиці УСС та від інших товариств. В усіх цих привітаннях підкреслено громадські заслуги Т-ва та його ролю в розбудові місцевої громади й українського народного життя. В концертову програму імпрези входив виступ чоловічого хору під управою Михайла Добоша. Велика заля Дому Горожан, в якій відбулася імпреза, була заповнена.

Народи Азії тужать за миром — твердить Ніксон

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон повернувся з довколасвітньої подорожі до Вашинґтону, відвідавши 19 країн під час 10-ти тижнів неприсутности в ЗДА. Представники державного департаменту, амбасадори всіх країн, які Ніксон відвідував, та окремі сенатори й конґресмени з'явилися привітати віце-президента та його дружину на летовищі в Вашинґтоні. В короткій заяві перед представниками преси він сказав, що народи Азії тужать за миром, бо вони бачили жах війни, і тепер бояться попасти в комуністичну неволю. Ніксон заявив, що він знайшов багато подібности в тих народів до життя американського народу, хоч сподівався знайти великі різниці. Далі твердив Ніксон, що комуністи стоять перед великою невдачею в Азії, коли вони не погодяться на те, щоб, — згідно з пляном президента Айзенгавера, людство могло користати з добродійств атомової енерґії, а не вічно жити під загрозою атомової бомби. „Азія бажає і потребує миру" — казав Ніксон. — З летовища поїхав Ніксон просто до Білого Дому, де на нього чекав президент Айзенгавер, з яким віце-президент конферував півгодини. Докладний звіт здасть Ніксон перед Крайовою Радою Безпеки, а також поінформує нарід про висліди своєї поїздки через телевізійні й радійові станції. Віце-президент тішиться, що щасливо повернувся до ЗДА, де залишив був свої дві доньки, якими опікувалися батьки його дружини. „Вдома, — казав віце-президент, — я зможу дістати „гембурґер" і перебути Різдвяні свята з родиною та приятелями."

Німеччина не хоче об'єднання ціною своєї безборонности

Бонн. — Західньо-німецький канцлер Аденауер, що вернувся з Парижу після нарад з міністрами закордонних справ ЗДА, Англії і Франції, рішуче відкинув концепцію об'єднаної, але невтральної, себто обеззброєної, Німеччини. Можна сподіватися, що з такою концепцією виступлять Совєти на конференції 4-х міністрів закордонних справ, яка передбачена на 4 січня 1954 у Берліні. Аденауер пояснював німецьке становище дуже просто: невтральна, себто безборонна Німеччина дуже швидко стане сателітом Совєтів, бо ані З'єдинені Держави, ані Англія не триматимуть до безконечности своїх військ у Німеччині для охорони її невтральности. Зате зроблять це з приємністю Совєти, що у практиці називається підпорядкуванням країни під повну політичну, господарську і військову контролю Совєтів. Така сателізація Німеччини означала б також катастрофу всього европейського Заходу, і тому Аденауер не вірить, щоб Захід міг прийняти концепцію невтральної Німеччини, особливо, коли мова йде про ЗДА і Англію. Аденауер заявив, що Західня Німеччина не буде домагатися, щоб її допустили як обсерватора на конференцію 4-х у Берліні, бо це спонукало б Східню Німеччину до такого самого домагання, а західньо-німецький уряд не хоче ставати з комуністичним сателітом на однакову стопу. Зате західні держави стоятимуть у тісному інформаційному зв'язку з Зах. Німеччиною і нічого не вирішать в справі Німеччини у Берліні без її власної на це згоди.

Комуністи хочуть продовжувати наради в Кореї, але далі ображають ЗДА

Токіо. — Після того, як минулої суботи Артур Дін, спеціяльний делеґат ОН для ведення вступних переговорів з комуністами про підготову мирової конференції в справі Кореї, покинув засідання, обурений лайками, що ними комуністи обкидували ЗДА, — комуністи вислали до нього листа з домаганням продовжувати наради. Проте вони не тільки не відкликали своїх лайок, особливо ж закиду „перфідії", але додали до цих лайок ще й нові. Вони далі твердять у тому листі, що ЗДА „змовлялися" з Синґманом Рі, щоб випустити 27 тисяч некомуністичних полонених на волю, і що ЗДА саботують переговори. В альянтських колах склалося таке враження, що комуністам залежить тепер тільки на тому, щоб скинути вину за невдачу переговорів виключно на Об'єднані Нації й на Америку, а не мериторично погодитися щодо передумов мирової конференції про Корею. Дін відповів комуністам, що доки вони не відкличуть своїх наклепів, він не думає з ними переговорювати. Зрештою, зазначив він у своїй відповіді, в Кореї залишився його заступник Кеннет Янґ. Сам Дін виїхав уже з Японії до З'єдинених Держав.

Скомунізований американський вояк аґітує свою матір

Токіо. — Пані Порція Гав із Алдену в Міннесоті, яка прибула до Токіо, щоб побачитися зі своїм сином, що перебуває в комуністичному полоні і відмовився від повороту до ЗДА, дістала від нього листа. Він написав його у відповідь на вістку, що її почув у радіо про приїзд своєї матері до Токіо. 22-літній Артур Теннесон, син пані Гав, запевняє її, що він радо побачив би її, але що вона „небагато вділяла б". Далі його лист повний комуністичної пропаґанди, прославлювання щасливого життя в комуністичному полоні (Теннесон промовчує, або не знає, що перебуває тепер у таборі під охороною індійців) і заявляє, що він „не міг би" жити в ЗДА, так, як „хотів би". Він радить своїй матері негайно скласти перед американцями присягу льояльности, бо інакше вона може бути переслідувана, а її чоловік, вітчим Артура, стояв би під наглядом „Гестапа-ФБІ". Пані Гав передала того листа для оприлюднення, щоб показати американцям, як комуністична пропаґанда може здеправувати молодих людей і розбити родину.

Совєти продукують оборонні ракетні літаки

Лондон. — Совєти продукують маленькі одноособові ракетні літаки із швидкістю до 640 миль на годину, призначені виключно для оборони свого промислу проти летунських атак, — повідомляє англійський фахівець в щорічному огляді світового летунства. Цей новий совєтський літак є вдосконаленим німецьким літаком „Мессершмідт 163" із застосуванням німецького мотору „Вальтер", порушуваного ракетною силою. Ревеляції англійського фахівця викликують острах, що може здійснитися передбачення кол. американського державного секретаря Діна Ачесона, який визначав найбільшу кризу у взаєминах з Совєтами на той час, коли Совєти вважатимуть, що мають вже достатню охорону свого краю і свого промислу перед американською атакою з повітря.

АМЕРИКА НАПОЛЯГАЄ НА СТВОРЕННІ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АРМІЇ

ДЖ. Ф. ДОЛЛЕС ПЕРЕСТЕРІГАЄ, ЩО ЗДА ПЕРЕВЕДУТЬ РЕВІЗІЮ СВОЄЇ ПОЛІТИКИ

Париж. — Державний секретар ЗДА, Дж. Ф. Доллес, перестеріг союзників із Північно-Атлянтійського Пакту, що коли не буде швидко поставлена на ноги европейська армія включно з німецькими збройними силами, то З'єдинені Держави будуть примушені перевести „прикру ревізію" своєї політики, за власними принципами. Цю заяву державний секретар зробив на пресовій конференції, після першого засідання 12 сесії НАТО, на якій присутні 14 міністрів закордонних справ усіх держав, що є членами НАТО. Американський державний секретар підкреслив, що Америка не заінтересована в реалізації европейської оборонної спільноти, (Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембурґу) тільки тому, щоб збільшити збройні сили тієї спільноти додатковими німецькими дивізіями. Вашинґтон, мовляв, хотів взагалі відвернути Західню Европу, в першій мірі Францію і Німеччину від самогубства через відновлювання давніх спорів. Однак, зробив висновок Доллес, — якщо Франція і Німеччина хочуть самогубства, заплутуючись в нову взаємну війну, то „хай вони роблять це самі". Доллес не пояснив, що він розуміє під цим, але — як видно з пояснень часописних кореспондентів — мав на увазі зробити найповажніший натиск на всі ті держави з-поміж названих шести, які ще не ратифікували европейського пакту оборони, щоби вони це мерщій зробили, особливо Франція, яка проявляє найбільшу опозицію до співпраці з німцями на рівній базі. В коротких і ясних відповідях на запити журналістів, Дж. Ф. Доллес вияснив, що коли не постане спільна европейська армія за пляном, передбаченим в европейському пакті оборони, то ЗДА мусять зревідувати свою позицію щодо вдержування власних військ в Европі. Правда, Доллес водночас заявив, що як довго діє Північно-Атлантійський Пакт, так довго ЗДА будуть тримати в Европі деякі військові частини, але не висловився щодо їх кількости. З інших справ Доллес заторкнув війну в Індо-Китаї, і висловив надію — покликуючись на погляди військових фахівців — що ця війна закінчиться до кінця 1954 року. Доллес повторив заяву през. Айзенгавера, що американські збройні сили готові негайно відповісти протиатакою на кожний напад на ЗДА. Щодо комуністичної небезпеки в Азії і збоку Азії, то Доллес пригадав слова покійного Сталіна, що — мовляв — шлях до перемоги над Заходом веде через Схід. Тому ЗДА будуть надалі підтримувати Францію в її важких змаганнях з комуністами в Індо-Китаї. ЗДА не вважають потрібним будь-який новий пакт неаґресії з Совєтами, тому, що присягнули вже в Чартері Об'єднаних Націй, що не будуть на нікого нападати і не мають найменшого наміру розпочинати з кимнебудь війну. ЗДА не думають теж, що треба продовжувати вже тепер 20-літній період НАТО, бо ця організація триватиме так довго, як довго вона буде потрібна її членам. — Заява, що її американський державний секретар склав перед представниками преси, стояла у тісному зв'язку з двома промовами французького міністра закордонних справ Жоржа Бідо на сесії НАТО і потім на таємному засіданні Ради НАТО. Бідо перестерігав перед ізоляціоністичною політикою і вказував на труднощі Франції, головно психологічного характеру, творити спільну армію з своїм 300-літнім ворогом. Доллес мав на меті підтримати французького міністра закордонних справ і його прихильників в своїй політиці на користь европейського оборонного пакту, але — як повідомляє паризький кореспондент „Ню Йорк Таймсу" — не виключене, що противники спільної з німцями армії оскаржуватимуть Доллеса в уживанні пресії супроти Франції погрозами її ізолювання, і що це може мати неґативний наслідок у французькій публічній опінії.

ЗДА відмовили візи червоному архиєпископові Ґермоґенові

Москва. — Совєтський уряд скаржиться, що американський державний департамент „безпідставно" відмовив візи достойникові московської Православної Церкви. 12 листопада помер в Ню Йорку митрополит Макар, що був екзархом московського патріярха на Північну Америку й Алеутські острови. Архиєпископ Гермоґен із Краснодару на Кубані мав виїхати до ЗДА, як висланець московського патріярха. Однак Державний Департамент відмовився дати дозвіл Гермоґенові на в'їзд до З'єдинених Держав. Совєтська пресова аґенція ТАСС не подає причини американського відмовного становища, але не трудно її догадатися, коли зважити ролю, яку грає в Совєтах (і завжди грала в Росії) російська Православна Церква та її достойники.

В СВІТІ

● **Німецький закон** про нормування родинних відносин давав до цього часу першенство батькові родини у вирішуванні таких питань, як місце замешкання, виховання дітей і т. п. Німецькі жінки так гостро проти цього протестували, що уряд приготовив новий законопроєкт про родину, проте в самому уряді прийшло з цього приводу до суперечок і справу відложено. За західньо-німецькою конституцією „чоловік і жінка є рівні".

● **73-літній Мохаммед Моссадек,** колишній іранський прем'єр, що його судять за державну зраду, спершу гістеризував на судових розправах, плакав, грозив самогубством і обкидав військових суддів лайкою. Тепер він змінив тактику: став надзвичайно ввічливий і хоч дозволяють йому відповідати сидячи, за кожним разом, коли звертається до суду, встає. Суд віддячився йому за це, перевівши його з в'язничного будинку до старшинського казина, де приділено йому вигідну кімнату. Розправа триває далі.

● **6 найкращих совєтських** альпіністів, які пробували рік тому зійти на найвищу в світі гору Еверест від північної сторони — згинули при тій спробі. Совєти затаїли були це, аж тепер, за власними приватними відомостями оприлюднив вістку про це один шведський альпініст. Совєти вишколили 150 людей в Памірських горах для таких вправ. Англійці здобули шпиль Евересту у травні минулого року.

● **Громадяни сателітних держав** засипані повінню медалів. Очевидно, найбільше медалів видається за „геройство праці" у найрізніших проявах, напр. недоліткам — за „добровільну" працю на фармах і в копальнях. У Румунії є золоті, срібні й бронзові медалі з серпом і молотом, медаль героя соціялістичної праці, за оборону батьківщини, за звільнення від фашистівського ярма, за збільшення продукції, за заслуги для здоров'я нації і багато інших. Тепер придумано ще медалю з нагоди 10-річчя видачі першої „народної" медалі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.7b	Three months	$2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАДІЯ НА РЯТУНОК

Кожна нова подія в світі тепер уже тільки підкреслює самонаявну правду, що теперішній стан „холодної війни", урізноманітнюваної такими „гарячими фрагментами" як війна в Кореї, війна в Індо-Китаї і загроза війни в багатьох інших легкозапальних місцях світу, не може тривати вічно і що з кожним днем наближається час остаточного рішення. З цього здають собі цілком справу державні мужі вільних націй світу і роблять все можливе, щоб за це рішення не треба було платити новими ґекатомбами жертв ,або й повною руїною всього людського дорібку. „Якщо б почалася атомова війна, то світ, який пережив би її, мав би дуже мало місця, як для вільної господарської системи, так і для соціялізму марксистської доктрини" — писав кілька днів тому „Н. Й. Таймс", коментуючи пропозиції президента Айзенгавера відносно міжнародної контролі атомової зброї. „Ті, які засуджують тепер „капіталістичних підпалювачів війни", каже коментатор цієї газети, будуть так само знищені, як і ті, які виступають проти комуністичного імперіялізму", а фабрики сталі в Маґнітоґорську зникнуть з лиця землі так само, як готові зникнути фабрики сталі в Питсбурґу.

Вільний світ шукає виходу з тієї безнадійної ситуації, намагаючись рятувати те, що можна врятувати. Під цим кутом треба розцінювати виступ президента Айзенгавера перед Об'єднаними Націями з далекойдучими пропозиціями контролі атомової зброї та використання атомової енерґії для мирних цілей. Тим часом, Москва вже натякнула на те, що вона тих пропозицій не прийме, хоч це можна було наперед передбачати. Кремль, свідомий великого почуття відповідальности на Заході, вважає, що він може вічно шантажувати Захід загрозою атомової війни та її консеквенції без огляду на те, хто ту війну виграє. Тому то й надія на можливість такої розв'язки, яку пропонує Захід, майже ніяка.

Західній світ здає собі теж справу, що в теперішній атомовій добі вже не можна говорити про „співіснування" чи „співжиття" взаємносуперечних „двох світів". Хвилеве „відпруження", про яке тепер так багато говориться, або „замирення", може в обставинах існування „двох світів" тільки відсунути, але не зліквідувати загрози атомової війни та суцільного знищення. І якщо Захід все ж таки йде на найдальші компроміси, щоб до такого відпруження довести, то він робить це в останній малій надії, що час бодай хвилевого відпруження можна буде використати для шукання нових можливостей миру. На здобутті часу спекулює теж і Кремль, але в цілком інших цілях; йому потрібний час не для миру, але для кращої підготови до війни.

З того також мусить здавати собі справу західній світ, і тому він, не втрачаючи ще останньої надії на можливість вдержання миру, робить усе можливе, щоб на випадок того „остаточного рішення" не тільки перехилити його в свою користь, якщо тут взагалі може бути мова про будь-яку користь, але щоб страшну загрозу суцільної руїни якнайбільше обмежити.

Під тим кутом відбуваються тепер у Парижі наради міністрів закордонних справ 14-ти країн, які становлять Організацію Північно-Атлантійського Пакту (НАТО). На ці наради поїхала очолювана державним секретарем Доллесом американська делеґація з новими пропозиціями оборони в обставинах дальшого розвитку атомової зброї.

Здається, що світ ще ніколи не стояв перед таким рішальним „бути чи не бути", як стоїть сьогодні. Західній світ не залишив жадного сумніву, що він вибрав це „бути", рішений цей свій вибір перевести „так, або інакше" — далекойдучими мирними пропозиціями, або такою оборонною підготовою, щоб нею відстрашити від війни та дальшого розбишацтва червоних імперіялістів з Кремлю, а коли б і це не пощастило, то бодай зменшити загрозу свого знищення готовістю якнайшвидше знищити аґресора.

Вибір тепер залежить виключно від Кремлю. Для кожного нормального проводу вибір був би одинокий — мир, і він наступив би швидко та без вагань. Але для злочинної кліки, що сидить в Кремлі, мир, здається, грізніший, ніж всі жахливі перспективи знищення, і тому західній світ мусить потішатись бодай надією меншого знищення.

ТЮТЮНОВА ЗАГРОЗА

Багато людей, що вже перейшли на пенсію, маючи подостатку вільного часу, „вбивають його" таким способом, що пересиджують в бюрах біржових посередників, тобто „брокерів" і приглядаються телеграфічним звідомленням, як „ідуть вгору" їхні папери („стаки"). Минулої середи вони завважили, що уділи („шери") тютюнових фабрик впали на кілька пунктів. Інші „стаки", як звичайно ,то йшли вгору, то падали, але тютюнові уділи постійно тільки падали.

Згодом і пересічні читачі газет довідалися, що тютюнові підприємства затурбовані пониженням ціни їхніх уділів в зв'язку з тим, що в газетах проголошено вислід наукової дискусії в медичних колах над питанням, чи куріння тютюну шкодить для здоров'я

На ділі появилися аж чотири медичні звідомлення про вислід „тютюнової наради" і всі вони стверджують, що куріння тютюну спричиняється до недуги пістряка (рака) легенів. Наради над цією справою відбулися на 29-му річному з'їзді лікарів у Ню Йорку. Звіти з нарад, покликуючись на двадцятирічні досліди, стверджують незвичайний зріст недуги пістряка легенів і звертають увагу, що не що інше, тільки куріння тютюну спричинилося до поширення цієї недуги.

Д-р Алтон Окснер, голова департаменту операцій в медичному відділі університету Тюлейн, в Ню Орлінс, в своєму звіті зазначає, що медики „незвичайно стурбовані тим, що мужеське населення З'єдинених Держав може бути здесятковане пістряком легенів упродовж наступних п'ятдесяти років, якщо куріння тютюну зростатиме так, як в минулому, хібащо буде винайдений засіб, який вилучить з тютюну субстанцію, що спричиняє пістряк".

В інших звідомленнях читаємо, що нікотина спричиняє недуги серця й кровоносних судин ,і завзяті курці можуть вмирати від серцевої атаки раніше, ніж від легеневого пістряка.

У звіті тринадцяти інших незалежних медичних студій над впливом куріння тютюну на розвиток пістряка легенів і споріднених недуг просліджено понад 5,000 пацієнтів в Англії, Німеччині, Швайцарії, Данії, Чехословаччині й ЗДА. Хоч в них спостережено деякі відміни, але остаточний висновок був такий, що „довге й часте вживання сигарет збільшує до двадцяти відсотків небезпеку захворіння на пістряка легенів".

Взагалі усі доповідачі стверджували, що куріння тютюну, а не недостача чистого повітря в містах, є головною причиною пістряка легенів. Ще стверджено існування зв'язку між пістряком на устах, язиці й в роті та між курінням сигарет і сигар.

Після опублікування згаданих звітів, фабриканти тютюну й сигарет почали заперечувати їх правдивість, одначе медичні знавці не тільки не відкликали свого твердження, а навпаки ще й повторили його.

Економісти поспішили з проголошенням своїх спостережень, що пересічний американський курець витрачає річно 97,54 дол. на сигарети, і це потвердив Гарден Е. Ґолдстін, директор дослідів над торгівлею сигаретами, що її веде Крайове Товариство Продавців Тютюну. Це товариство твердить також, що вживання сигарет — це „люксус", який приніс 1952 року прибутку з розпродажу високою $4,342,000,000, тобто на $261,000,000 більше, ніж у попередньому році.

Після перечитання усього статистичного матеріялу і після перших вражень, що їх викликали медичні кола своїми спостереженнями, а фабриканти своєю обороною, появилися різні міркування на тему куріння. Серед них звертає на себе увагу твердження Джозефа Колодні, управителя Крайового Товариства Продавців Тютюну, який каже, що вживання сигарет стало товариською необхідністю впродовж останніх двадцяти років, і є третім життьовим артикулом після м'яса й молока.

Серед курців можна завважити трохого роду людей, а саме: а) таких, що курять тільки після їдження; б) таких, що курять в деяких відступах часу; в) таких, що курять, запалюючи сигарету від щойно скуреної, отже виринає питання: як зареаґують на висновки медиків і економістів особи, які курять безупину, зараховуючи себе до „професійних" курців. Нема сумніву, що для цих „професійних" курців медичний звіт створив дуже важку турботу, а саме: чи рятувати своє життя зменшенням куріння, чи й далі жити в надії, що „якось то воно буде".

„ПРОКЛЯТА ВІЙНА"

Не тільки „проклята", але й інші прикметники додають французи, згадуючи війну в Індо-Китаї. Зі сторінок шведського вечірнього щоденника „Експрес" недавно в Парижі довідались, що індо-китайські комуністи, певно що не з любови до ближнього, готові відмовитися від „остаточної перемоги" і розпочати мирові переговори. Комуністи вибрали прекрасний момент, бо бажанням усіх французів є покінчити з цією „проклятою війною" якнайскорше. Це бажання тим сильніше, чим сильнішим є натиск ратифікувати угоду про приступлення до пакту европейської оборони. А до того ж найновіша нота Москви до держав Заходу дає Франції надію на совєтсько-французьку контролю над об'єднаною, але обеззброєною Німеччиною. А Індо-Китай, який дістає матеріяльну, точніше сказавши воєнну допомогу від „старшого брата", дістав наказ почати нову, цим разом „мирову офензиву".

Крім цього, пропозиція індо-китайських комуністів має зняти журбу та побоювання французів, що на випадок остаточної ліквідації конфлікту в Кореї, звільнені китайські війська будуть перекинені до Індо-Китаю. А в додатку цих французьких побоювань аж ніяк не беруть собі американці до серця. Тому нічого дивного, що французький прем'єр Ляніель, прийняв цю пропозицію з глибоким заінтересуванням. Він навіть бере на себе риск переговорювати з комуністами через голови урядів В'єтнаму, Ляосу та Камбоджі. Але деякі члени французького кабінету піднесли саме це питання, і навіть на випадок, якби Париж пішов на цю пропозицію, то союзники Франції не беруть її поважно. Бо Вашинґтон та Лондон числяться з втратою цілої південно-східньої Азії і з цілковитою втратою політичного престижу якби з цих переговорів (що є дуже правдоподібним) комуністи вийшли переможно. І може ця пропозиція видаватися деяким французьким кругам дуже привабливою, та нема ніяких ознак, щоб розв'язання цього питання мало спричинитися до відпруження ситуації на Далекому Сході.

Дотепер не бачить вільний світ ніяких ознак щирих намірів збоку комуністів на іншому терені Далекого Сходу, а саме в Кореї полагоднати збройний конфлікт мирним шляхом. І коли пропозиція індо-китайських комуністів змірає без ніякого сумніву вбити ще глибше клин з метою роз'єднання західнього світу, то корейське питання покривається з намірами комуністів держати Захід в непевності та в лябіринті різних реченців. Завішення зброї дня 27 липня ц. р. наступило тому ,що воно лежало в плянах Північної Кореї та Китаю, а в першу чергу Москви. В некомуністичному світі настала велика радість, а надії, що комуністам йдеться не тільки про ліквідацію корейського, але й цілого далекосхіднього конфлікту, були великі. Мало воно тривати найдовше три місяці, — так було зазначено в умові завішення зброї, і такої думки були загальні збори ОН в дні 28 липня — до якого то часу мала зійтись політична конференція в справі Кореї. А тим часом дня 26 жовтня почалися щойно вступні переговори, що їх тепер перервано без висліду.

Вигляди на полагодження цього конфлікту є сьогодні практично такі самі ,як були першого дня заключення перемир'я. Цей хід подій не був би тривожним, якби була якась ґарантія, що одного дня війна не почнеться наново. А саме ця небезпека існує по обох боках тому, бо вони є зв'язані із згори усталеними реченцями. І так Синґман Рі дав виразно зрозуміти, що його в'яже тільки усталений шестимісячний реченець завішення зброї, а від дня 28 січня 1954 р. має він вільну руку. А далі, дня 22 січня 1944 р. мусить бути останній полонений звільнений, хіба, що політична конференція винесе іншу постанову.

Як бачимо, в самих початках нового року сходяться такі різні реченці, які не ворожать нічого доброго. А це тим більше, що комуністи не виявляють ніяких ознак, які б вказували на щирість їх намірів та на охоту і добру волю дійти на Далекому Сході до дійсного замирення.

Шеф штабу американської повітряної фльоти, генерал Натан Твайнінґ, під час свого недавнього побуту в Лондоні, висказався так: „Мир в Кореї та на Далекому Сході чимраз більше віддалюється. Перемир'я може тривати вічно, бо воно оплачується для червоних прекрасно. Як ЗДА вступили в війну в Кореї, то нікому не могло прийти на думку, що тут, на цьому місці земної кулі, яке лежить прямо під кулаком Совєтів, у величезній віддалі від Америки, американська армія, обтяжена надзвичайними транспортовими зусиллями, може бути зв'язана на необмежений час. І чи в Кореї іде війна далі чи ні, цей факт не грає ніякої ролі. Остаточний мир, звільнив би приблизно 500 тисяч вояків, а перемир'я цього не зробило. Москва може сьогодні вдарити, де їй подобається, а в Кореї буде вона боротися тільки словами. І пів мільйона американців в Кореї будуть змушені приглядатися безчинно, як на іншому місці не буде ні війська, ні воєнного матеріялу. Або можуть Совєти та червоний Китай, в безпосередній віддалі від Кореї, згрупувати великі сили і кинути їх на фронт, а тоді положення наших військ було б безвихідне".

Що така можливість не є ніякою фантазією, підкреслили Совєти та китайські комуністи, які на совєтсько-манджурському кордоні згрупували 15 дивізій. Є це найкращі бойові дивізії, які, як твердить Москва, згрупувалися там в цілі переведення „маневрів" під проводом маршала Жукова.

Вигляди на замирення Далекого Сходу невеселі.

Нестор

ПОЛЯКИ В АНГЛІЇ

(Кореспонденція з Лондону)

Уже почалася, за календарною датою, справжня зима на цьому острові. Однак ще цими днями я був у Кенсінґтонському Саду і бачив зовсім весняний день. Метеорологічна стація повідомила, що той день був теплішний, ніж нормальний день у травні. Світило сонце і на пнях дерев сиділи мухи, вигріваючи свої зеленкуваті черевця. Сіра кора дерева мов усміхалася старечими зубами до мене. Я торкнувся до кори, і почув тепло, бо так її нагріло сонце.

Коло дерева на стільці сидів старий чоловік з газетою в руках і теж грів своє обличчя на сонячному промінні. Його обличчя стало від сонця рожеве, і він задоволено-спокійно дивився навкруги на осяяні дерева і на зелену траву. Я сів недалеко і теж зажмурив очі, щоб захистити їх від сонця. Мій сусід виявив охоту заговорити до мене. За тутешнім звичаєм, почав з погоди, а потроху перейшов і на справи політичні. Він мене а я його пізнав, що ми обидва тут чужинці. Скоро ми довідалися що обидва народилися в Україні. Тільки що він визнає себе за поляка, хоч рід його споконвіку жив в Україні. Тому ми перейшли на українську мову. Він зрадів, що має нагоду порозмовляти мовою, яка була в його дитинстві для нього другою, після польської, рідною мовою.

Показав мені мій земляк газету, що читав. Був там лист від визначних англійських політиків, членів парляменту і палати лордів. Між ними також ім'я голови Англо-Українського Товариства, посла Вільяма Тілінґа, лорда Венситарта і ін. Лист до редакції був написаний з того приводу, що є в Англії чимало бувших старшин польської армії, які вже старі і не можуть на себе заробити. Тому ці старшини бідують. Як сказано в листі, один підірвався, працюючи в ресторані ,як носій, деякі з розпуки відібрали собі життя. Автори допису звертаються до уряду і, очевидно, до публічної опінії, зробити все можливе, щоб улегшити недолю польських старшин-еміґрантів, що билися проти Німеччини в союзі з Британією, а тепер опинилися в нужді. В листі зазначено, що ці старшини в старшому віці, і що їх небагато . . .

Почали ми розмову взагалі про недолю еміґрантів, які виходили з дому в надії, що незабаром вернуться в Рідний Край ,а потім побачили, як ідуть роки за роками. Згадали і претенсії різних груп на еміґрації, що тільки „вони єдині" репрезентують націю, а на ділі виходить, що претенденти вимирають, і тільки прізвища в різних країнах, немісцевого походження, свідчать, що тут колись жили і мріяли „претенденти" . . .

Щоб злагіднити огірчення мого земляка-нового знайомця на Англію, що, мовляв, не дає належної опіки полякам, недавнім союзникам Британії в другій світовій війні, я пригадав йому мало відомий між поляками факт, якого, однак, українці забути не можуть. Було це в кінці 1920 року. Українська Армія, що билася проти Москви в союзі з польським військом і блискуче оборонила Замістя під проводом славного генерала Марка Безручка, мусіла відступити на захід під натиском вдесятеро більших сил червоної армії. Польський уряд визнав за уряд України московських комуністичних ступайків, призначених правити Україною. Варшава скасувала воєнну конвенцію з Українською Народньою Республікою, купивши собі цим лінію Ризького мирового договору, що на 20 років розділив українські території між Польщею і Совєтським Союзом.

В розмові з земляком я порівняв долю поляків у Британії з недолею українців, що були інтерновані в Польщі. 150,000 поляків — бувших вояків лишилися після війни в Англії як вільні люди. Наших вояків і старшин польська влада інтернувала. На поляків ніхто не робив в Англії натиску, щоб вони верталися „на родіну". Але в табори інтернованих українських вояків у Польщі польська влада допускала большевицьких аґітаторів, і ті страхом і підступними обітницями заманювали борців за волю України вертатися під „радянську' владу", мовляв, їм не буде ніякої кари за те, що билися проти „уряду робітників і селян". У таборах інтернованих українців поляки завели режим такого голоду, що наші люди тратили здоров'я і вмирали, а ті, що не хотіли вмирати, тікали за кордон або з розпуки, виїздили „на родіну". Всіх цих поворотців Москва винищила, як небезпечний елемент.

Уряд Британії дав можливість молодим полякам учитися в школах цієї країни. Тисячі їх покінчали високі школи в Британії і живуть як незалежні й заможні люди. Не те було під польським режимом.

Я пригадав розмову пок. генерала Володимира Сальського, військового міністра УНР з польським міністром війни ген. Шептицьким у Варшаві 1922 року (про це мені оповідав сам ген. Сальський):

„Вибирайтеся з Польщі"! — казав польський міністер. На це Сальський, людина з чуттям людської і національної гідности, відповів:

„Коли нашої крови було треба, то ніхто нам про це не казав. Пан міністер на два роки спізнився" . . .

Наша розмова перейшла на інші справи. Мій новий знайомий вчився в Києві, знав добре групу польських „хлопоманів", з яких колись вийшли такі визначні діячі-учені як Володимир Антонович, Кость Михальчук, Тадей Рильський, Борис Познанський і ін Знав він персонально і пок. Вячеслава Липинського. „Поки ми взаємно собі стинали голови, Москва кувала на наші народи кайдани. Я кажу це нашим молодим полякам в Англії, але

(Закінчення на стор. 3)

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ КУПУЮТЬ БУДИНКИ

Щораз більше родин у З'єдинених Державах купують собі власні будинки, як повідомляє Бюро Перепису. У 1953 р. домовласників було зареєстровано 23½ мільйона, тобто 54% від 43,900,000 нефармерських родин. В 1948 р. домовласників (не фармерів) було 18,500,000, тобто біля 49%.

Для цього було багато причин: збільшена затрудненість під час війни і вищі заробітки родини, пов'язані з цим; полегшення умов позик на купівлю будинків (мортґедж); зменшене житлове будівництво наприкінці другої світової війни і переселення родин з великих міст і фарм до маленьких міст та околиць.

Число власних будинків та вартість їх свідчить про добробут американських родин та про їх заощадження. Крім забезпечення життя, власний будинок — найпоширеніша форма заощадження, навіть більш поширена, як урядові бонди і рахунок у банку. Більшість будинків, куплених від часу другої війни, ще досі не цілком сплачені, але, не зважаючи на це, загальна вартість їх сягає багатьох більйонів долярів.

Більшість мортґеджів на будинки поступово ліквідується, інакше кажучи щомісяця домовласники зменшують свою заборгованість і наближаються до поставленої мети — володіти власним будинком, вільним від боргів.

Домовласництво більше поширене в маленьких містах, ніж у великих, бо часто люди вважають за дешевше і зручніше жити в великому житловому будинку. Поза містами і по селах 69% родин мають власні будинки. В містах з населенням в 50,000 душ домами володіють 57% родин. По великих містах цей відсоток зменшується на половину.

Хоч як це дивно, але молоді, недавно одружені пари в більшій мірі намагаються придбати власну хату, ніж старші люди. Найчастішим покупцем є родина з річним прибутком в $5,000 або більше, з маленькими дітьми, при чому часто голова родини — ветеран другої світової війни.

Більшість родин-власників будинків тримають свої будинки в доброму стані і, зважаючи на те, що здебільшого тепер будуються невеликі доми, виявляють бажання добудовувати їх, якщо є для того потреба. Протягом 1952 року коло 12 мільйонів домовласників витратили принаймні 50 долярів на вдосконалення та ремонт своїх хат, а приблизно третина їх витратила на це 500 долярів і більше. Всі ці цифри дають наочну картину ситуації з домовласництвом, хоч ніхто не може облічити, скільки людської енерґії витрачено і витрачається щороку, щоб тримати родинні будинки в доброму стані.

Загальна Рада

Роман Смаль-Стоцький

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ

(Доповідь на Річному З'їзді СУМА в Ню Йорку дня 11 листопада 1953 р.)

(5)

Гостюючи 1923 року в Оксфорді й Кембріджі, я придивлявся як Англія виховує свою молодь для демократії, як англійські студентські унії діють на зразок парляменту і вчать молодь англо-саксонського розуміння демократії: більшість має функцію влади, а опозиційна меншість — функцію критики й контролі; їх обох об'єднує таке розуміння ідеї демократії в цілість і спільноту — а питання, хто більшість, а хто меншість, вирішує голосування членів спільноти і кожна більшість готова перебрати функції меншости, бо вони не менше важливі в дійсній демократії. Це розуміння демократії витворило Англію й Америку, — результати нашого розуміння демократії бачимо у Франції, яка нездатна сама собою правити.

Думаю і це Ваше завдання: оздоровіть наше життя тугою за демократичним ладом! Дійсна консолідація мусить вийти від Вас — дайте приклад старшій ґенерації, як демократія має діяти, або якщо повернемо з такою демократією, як ми її маємо, то поб'ємо всі рекорди Франції та небіжки Польщі й Румунії. Хай кожний з Вас здобуде собі професію, влучиться продуктивно в американське життя і живе для України, а не з України. Професіональні політики Франції й Румунії хай послужать Вам перестрогою. І ще одною перестрогою закінчую цей уступ: бережіться розвідок і провокаторів!

Тут окреслив я Ваші завдання щодо України, а тепер хочу коротко з'ясувати Ваше третє завдання щодо Вас самих. Виховання має на меті не тільки здобуття професії, а передусім воно має відкрити Ваші очі на правду, добро та красу життя і оформити Ваш особистий характер. Ціннішим від таланту, ба й геніяльности є характер. Характер — особистість — це найбільша цінність у людини, бо щойно вони дійсно творять людину і суспільність. Із особистостей з твердими характерами, що є дійсними носіями національної свідомости й традиції, твориться здорове ідеологічне ядро кожної нації. Це ядро оточують лави роботящих, тверезих, жертвенних одиниць та маси, але на периферіях кожна суспільність має свою, як американські соціологи називають, „люнатік фріндж оф сосайеті", те півбожевільне пограниччя інтриґантів, плітКарів, скандалістів і крикунів. Як інші народи, і ми їх маємо доста, але нація наша потребує особистостей, характерів гідних імени людини. Ідеал особистости наша старша ґенерація перемішала з титулами — розвела від 20-го року таку національну титуломанію, що вона вповні дорівнює колишній „малоросійській страсті до чинів і мундурів". Тепер у нас екселенціями, генералами, академіками, професорами і т. д. хоч гать гати, але великий брак особистостей в нашому житті.

Ваше завдання — дайте нам їх. Дайте нам характерів твердих — не овець, роботів, мавп і папуг, — дайте особистостей нації з самостійним думанням і тими старомодними чеснотами характеру: правдомовности, волі, відваги, витривалости і лагідности. Якщо не створите нову моральну сталь характерів, то жадна Українська Держава не втримається. Англійці витворили свій національний ідеал джентелмена, німці — лицаря, Шевченко дав нам ясний ідеал козака, що якось приблід. В цій ділянці виховання особистости-характеру ніхто Вас виховати не може, тільки Ви самі себе, студіючи світоглядові і педагогічні праці та реалізуючи ті засади, що промовляють до Вашого сумління в щоденному житті! Вдячно згадую мого великого вчителя Фрідріха Вільгельма Ферстера, його праці Вам поручаю, що вчив нас молодих: „Не думайте, що тільки ваша ґенерація охоплена тугою за героїзмом, ні — це кожна молода ґенерація. Але починайте героїзм від щоденного життя: здобудьтеся на героїчне ні — до папіроси, на героїчне ні — до горілки, на героїчне так — для 15 хвилин гімнастики щоранку, на героїчне закінчення професійних чи ідеологічних студій — тоді усамостійните себе від терору звичок суспільности, а медитацією збагнете дійсну ієрархію цінностей життя і дозрієте до великих рішень". Ці думки, що остерігали нас від інфляції героїчних фраз Ніцше, а впроваджували в життя героїзм буденної праці над собою, для суспільности та народу і Вам передаю, як шлях до самовиховання. І ще одна дрібниця: затримайте наші старі звичаї й товариські форми, не „ковбоїзуйтеся". Запевняю Вас — американська еліта їх притримується, не кладе ноги на стіл при кожній нагоді, не стоїть з лапами в кишенях, з сиґареткою в кутику уст перед жінками, не свище за дівчатами і т. д. До цих звичок майте відвагу сказати: ні!

У зв'язку з Вашим самовихованням раджу Вам іти до війська добровільцями. Цього вимагає не тільки оборона Америки і визвольна боротьба України, а передусім заокруглення формації Вашої особистости. Тільки людина, що навчиться слухати, вмітиме наказувати й проводити собою й іншими!

Остаточна формація дорослої людини — це її сім'я. Важливим завданням є культ української сім'ї. Без української сім'ї українська політична еміґрація і наша визвольна боротьба безнадійна. Женіться, колеґи, або з українською справою, як це деякі холостяки зробили, і непевні чи розумно зробили, або з українками! Я міг би Вам назвати імена передових наших діячів 20-их років, що їх внуки та правнуки вже ні слівця по-українськи не говорять, бо одружені з чужинками і не здобулися на те, щоб поставити умову вивчення української мови своїй кралі перед шлюбом. Вони забули, що мають обов'язки перед нацією, перед батьками і їх святою традицією боротьби за волю України, забули, яку велику кривду вони роблять тим навіть самим своїм нещасним дітям, що виростають на одномовний „пролетаріят", в той час, як кожний жид в Ню Йорку вчить дитину мови країв, з яких еміґрував, бо тільки ті мови — це багатство, яке дітям відкриває світ для майбутньої кар'єри. Яку кривду вони тим роблять навіть Америці, лідерові вільних народів, що потребує многомовних громадян для приязних впливів на близьких і далеких сусідів! Люди, що свою традицію, мову й культуру побожно не шанують, безвартні для Америки і для України, це пісок — а на піску нічого не збудуєш.

Катерина Кохно

Я БАЧИЛА І СЛУХАЛА АЙЗЕНГАВЕРА

(Репортаж).

З самого ранку перед будинком ОН чекало вже до тисячі людей, поки двері будинку цієї всесвітньої організації відкриються і вони зможуть довідатись, як добути квитки на засідання Сесії Генеральної Асамблеї, на якій виступатиме президент Айзенгавер. Щойно відчинено вступ до скляного палацу, натовп кинувся до „інформейшен деск". З усіх кінців посипались запити. Більшість мусіла погодитись з фактом, що дістати квитки було вже неможливо. Мій земляк, який в цей день спеціяльно не пішов до праці, щоб тільки мати змогу побачити і почути президента, журливо похитав головою. Він з резиґнацією заявив, що квитки напевне роздані по спеціяльних запрошеннях.

Я підійшла до одної з секретарок і показала візитівку шефа однієї секції при ОН, а також візитівку представника американської делеґації, з якими я мала раніше надзвичайно цікаву зустріч та інтерв'ю. На підставі таких „протекційних документів" я дістала два квитки, і мій земляк, тягнучи мене за руку, прожогом помчав до ліфту. Перед дверима Генеральної Асамблеї він не зауважив, що йому просто не віриться, що ось зараз бачитиме він президента, бо ж він жив в столиці України, але не міг побачити ніколи не то „батька всіх народів", а навіть „батьків" УССР.

Коло 3-ої години біля будинку ОН з'явилася посилена охорона і з усіх кінців поплили маси народу, щоб вітати свого президента. 90 ґвардійців ОН і 75 членів секретної і міської поліції допомагали тримати порядок і охорону назовні й всередині ОН. Всю дорогу з летовища до ОН авто президента супроводив, кружляючи над ним угорі, поліційний гелікоптер.

Нарешті появився Айзенгавер. Весь натовп натиснув на бар'єр і вибухнув привітальними окликами. Президент у відповідь посилав до всіх сердечну, симпатичну усмішку, вимахуючи своїм сірим капелюхом. Бурхливі оплески і „гай Айк" посипались з усіх кінців. При вході до ОН на президента чекали: Секретар Генеральної Асамблеї Даґ Гаммершилд, амбасадор Лодж і державний секретар Дж. Ф. Доллес. Президент за старою звичкою привітав їх генеральським салютом. Його засмагле обличчя виглядало мужньо і бадьоро. Хоч він признався потім секретареві Гаммершилдові, що був дуже втомлений, бо багато працював в літаку по дорозі з Бермудів. Перше, як вступати до залі Генеральної Асамблеї, президент пішов до каплички при ОН і на самоті кілька хвилин молився.

Перед промовою президента у програмі нарад стояло обговорення питання про евакуацію китайських військ з Бурми. В цій справі виступав представник національного Китаю. У відповідь йому зголосився представник совєтської Польщі. Він почав говорити, що ситуація в Бурмі ускладнюється, бо китайські „бандити" загрожують свободі суверенности й незалежности цієї країни. Коли він заапелював у цій справі до представниці пані Пандіт і кинув обвинувачення на адресу ЗДА, що вони з певних мотивів підтримують реакційний уряд Чіянґ-Кай шека, на залі вибухнув голосний сміх. Захлипаючись в завчених напам'ять фразах, запопадливий „сателіт" зауважив, що голова Генеральної Асамблеї пані Пандіт вже кілька хвилин перед тим вийшла, щоб взяти участь в зустрічі президента Айзенгавера.

У цій справі виступав також представник ЗДА, який, оперуючи фактичними даними, спростував зажалення представника совєтської Польщі.

В міжчасі до залі прибували щораз нові делеґати й запрошені гості. Жадного місця не залишалось вільного. Багато гостей сиділи подвоє на одному стільці. Дехто вигідно розташувався на килимі в проходах, на східцях. Скляну стіну з коридору обліпила цікава юрба.

Враз заступник голови Генеральної Асамблеї перервав наради і закликав до спокою. Запала тиша. Всі присутні в напруженні чекали на появу президента.

Коли у вхідних дверях залі появився Айзенгавер в супроводі пані Пандіт і секретаря Гаммершилда, члени президії а з ними і всі делеґати 60-ти країн світу та гості підвелися з місць. Розляглись бурхливі оплески. Вони не вщухали, аж поки президент не зійшов на трибуну.

Зміст промови президента Айзенгавера відомий вже читачам „Свободи". Тут тільки скажу, що його вислухали, затамувавши віддих. Він говорив виразно, переконливо, від душі. Всі стінні камери були обставлені величезними телевізійними і кіно-фільмовими апаратами, які передавали кожне його слово по цілому світі. Після промови знову залопотіли бурхливі оплески, і залунали оваційні вигуки. Президент встав з крісла і вклонився.

Представники Совєтського Союзу — Андрей Вишинський, Яков Малік і Зарубін — також апльодували Айзенгаверові. Під час промови вони сиділи перед президентом за передніми столами і хоч час від часу схилялись один до одного і щось шепотіли, але слухали промову уважно. Представники Совєтської України і Білорусі, очевидно, не дістали спеціяльної інструкції від Вишинського, а Вишинський сидів від них далеко, тож вони не знали, що їм робити і не апльодували.

На закінчення промови представники преси обступили Вишинського, питаючи його коментарів. Андрей Вишинський відповів репортерам: „Промова була дуже важлива та надзвичайно цікава", і що він хоче простудіювати її.

В офісі Генерального Секретаріяту ОН було організоване для президента прийняття. Тут він затримався на 15 хвилин, а на прощання потиснув руку кожному делеґатові, які стали в чергу. Серед делеґатів був також Вишинський, з яким Айзенгавер перекинувся кількома словами.

Після п'ятої години президент від'їхав до Вашинґтону. На летовищі його авто їхало до літака на червоному килимі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вунсакет, Р. Ай.

Листопадове Свято.

У неділю, 29 листопада 1953, відбулося у Вунсакеті, Р. Ай. Листопадове Свято. Відбулося це свято заходами Відділу Українського Конґресового Комітету. Це була дуже радісна подія. До цього часу Листопадове свято влаштовували окремо для себе кожна українська парафія й українські товариства. Перший раз від 1926 року відбулося Листопадове Свято спільними силами обох українських парафій та українських товариств.

Вранці, після Служби Божої, відбулися в обидвох українських церквах панахиди за поляглих за волю України, а в 3 год. пополудні відбулася святочна Академія (в Гарісс Гол). Свято розпочалося співанням Американського Гимну. Потім голова УКК у Вунсакеті, п. І. Кокольський, короткою, але теплою й щирою промовою відкрив свято, вітаючи присутніх і зазначаючи мету свята: боротьба за Самостійну й Соборну Україну й боротьба проти світового зла — комунізму, проти якого український народ перший геройчно виступив до бою й продовжує цей бій до сьогодні.

Після промови п. І. Кокольського відбулася програма, яка складалася з двох частин. В першій частині були такі точки: 1. чол. хор „Бандура" відспівав в'язанку стрілецьких пісень Гайворонського; 2. п. Д. Деренюк продеклямував вірш „На ріках вавилонських"; 3. міш. хор ім. Лисенка відспівав пісню „Верестечко"; 4. О. Кунь деклямувала вірш „Мій рідний край", а Т. Чубай продеклямував вірш „В день першого листопада"; 5. чол. хор „Бандура" відспівав пісню „Накрила нічка" (Гайворонського). Після того д-р Иосип Коропей прочитав святочний реферат. Під час перерви відбулася збірка на Народний Фонд, яка винесла $142.90.

Друга частина складалася з таких точок: 1. п. Т. Кльован відспівав пісню „Зелений дубочку", акомпаніював Р. Галиш; 2. С. Ясінчук продеклямувала вірш „Що я люблю", а Т. Галиш продеклямував вірш „Україні"; 3. чол. хор „Бандура" проспівав пісню „Гуляли, гуляли" (комп. О. Нижанківського); 4. І. Галаш заграв на скрипці серенаду Браґа, акомпаніював Р. Ґалаш; 5. хор „Бандура" відспівав пісню „Встає хмара" (комп. О. Кошиця); 6. О. Коропей продеклямувала вірш „Весняний сад", а Д. Тепер продеклямував вірш „Листопад"; 7. міш. хор ім. Лисенка проспівав пісню „Ой, у лузі".

Закриваючи свято, п. Т. Кльован подякував гостям і виконавцям, підкреслюючи високий моральний і мистецький рівень свята. Закінчилося свято співанням Українського Національного Гимну.

Треба зазначити, що свято пройшло під кожним оглядом успішно. Реферат д-ра Й. Коропея формою був яскравий, виразний і поетичний, а змістом глибокий і вирівняний. Вдало передано перебіг листопадових подій на тлі загальноукраїнських подій та підкреслено самостійницько - соборницькі змагання української нації, від революційних здвигів на всіх українських землях починаючи і сучасною боротьбою геройчної УПА кінчаючи. Скрізь підкреслювалась непереможна віра української нації в свою правду і в перемогу цієї правди. Прелеґент переконливо й зворушливо закликав усіх українців єднатися, вірити в Божу й в свою правду, боротися за здійснення цієї правди в Україні, боротися проти світового зла — російсько - комуністичного імперіялізму й насилля.

Деклямації пройшли успішно, як під оглядом дикційно-інтонаційної виразности, так і під оглядом чуттєвої й ідейної настроєвости. І. Галиш показав, що він уже певно володіє скрипкою й уміє нею викляти чисті тони й гарні почування. Те саме можна сказати й про акомпаніямент Р. Галиша: він був виразний, ритмічний і звуково - повний. Т. Кльован потішив усіх гарним, свіжим голосом і щирим відчуттям пісні.

Хори співали настроєво й вирівняно, з гарними, мистецько-вишліфованими ритмічними й звуково - динамічними нюансами, що підкреслювало високий мистецький рівень хорів. Виконання пісень у деяких місцях можна сміливо назвати хоровою майстерністю. Помітна праця й любов до рідної пісні.

Свято влаштовував, як уже згадано, Відділ УКК у Вунсакеті. Багато зацікавлення святом виявляли п. І. Кокольський, голова УКК, п. Т. Кльован, заступник голови, пані Р. Вецаль, скарбник, п. М. Чагарин, П. Д. Деренюк і пані К. Лаба. До високого морального й мистецького успіху свята дуже спричинилися всечесніші отці місцевих українських церков — складанням програми свята й мистецькими порадами.

Особливою радістю на святі були гості. Заля була повна, біля 400 осіб. Зійшлися всі. Вітали один одного, тішилися й дивувалися, як воно могло так статися, що вони раніше були всі такі чужі й далекі. Усі радісно й надхненно співали: „Ще не вмерла Україна... Душу, тіло ми положим за нашу свободу".

Співали діти одної матері, діти єдиної, неподільної, свободолюбивої й боголюбивої землі — України! Співали брати!

Гарне було свято!

Присутній.

Ню Йорк, Н. Й.

Зборівщани на допомогові цілі.

Товариство уродженців Зборівщини в Україні, „Українська Єдність" у Ню Йорку, почало тепер знову активнішу працю. Це товариство існує вже довгі роки та й в минулому виконало багато дечого доброго — головно в акції допомоги Краєві. Воно переслало було багато збірок „Рідній Школі". В час переселенчої акції це товариство переіменувалось у Зборівський Допомоговий Комітет і було дуже активне в акції розселення новоприбулих.

Останнім часом „Українська Єдність" почала знову активнішу роботу. Під проводом свого голови — відомого громадського діяча п. Василя Хоміцького, це товариство підготовляється до нової переселенчої акції у зв'язку з ухваленням нового іміґраційного закону.

Першим актом в цій новій акції було пожертвування на допомогові цілі суми $50, яку то суму в імені „Української Єдности" вплатив до ЗУАДКомітету п. П. Паньків.

Цей гарний приклад праці і жертвенности для загального добра напевно знайде наслідування.

М. П.

Кіченер, Онт., Канада

Вшановано 60-ліття УНСоюзу.

Відділ 436 УНСоюзу ім. Мит. А. Шептицького в Кіченер, Онтаріо, вшанував в суботу 21 листопада ц. р. Бенкетом 60-ліття УНСоюзу.

Поверх 250 людей прибуло на цей Союзовий Бенкет до парафіяльної залі Української Католицької Церкви.

До зібраних людей на цьому Бенкеті промовляв гол. контролер та організатор УНСоюзу п. Волод. Гірняк. У своїй промові він згадав не лише про довголітню працю Батька-Союзу для своїх членів, але також і про ту, яку за довгих 60 років зробив він для нашого народу.

На цьому місці слід згадати, що українське громадянство м. Кіченеру до цього часу належно оцінило велику працю У. Н. Союзу, бо відділ 436 УНСоюзу в цьому місті є найбільшою організацією, яка начислює тепер понад 170 членів.

На цьому бенкеті не забуто також і про інші цілі, на які все збирає наше громадянство. На заклик сек. відділу п. П. Вербовецького зібрано $70, які розділено так: на Церкву $50, а $20 на українських інвалідів, які залишилися ще й досі на скитальщині. Гроші на інвалідів вислано через Головну Управу Української Стрілецької Громади в Винніпеґу.

З нагоди 60-ліття придбано до відділу 436 УНСоюзу 11 нових членів, зібрано на інвалідів і Церкву, а також і зроблено добру підготовку до розбудови Союзового відділу в майбутньому.

П. В.

Міннеаполіс, Мінн.

Два Святочні Вечорі.

28-го листопада ц. р. Відділ ООЧСУ в Міннеаполіс Святочними Сходинами для своїх членів і ширшого громадянства вшанував пом'ять митрополита Греко-Католицької Церкви в Україні, бл. п. Андрея Шептицького.

При гарно удекорованій сцені та заповненій громадянством залі, сходини відкрив член управи ООЧСУ М. Козак. Добро опрацьований, змістовний реферат про життя і діяльність покійного Митрополита, виголосив інж. Осип Покотило. У своїй доповіді прелеґент підчеркнув, що вшановуючи пам'ять Митрополита Андрея, ми заразом клонимо голови перед тінями митрополитів і єпископів обох наших церков, що все своє життя і увесь труд віддали службі Богові і своєму народові. Після доповіді пластун В. Мінкович продеклямував вірш „Молитва Митрополита". На закінчення сходин всі присутні спільно відспівали молитву „Боже вислухай благання". Хоч надзвичайно скромно, але з великою пошаною присутні вшанували пом'ять Великого Сина України. З приємністю треба ствердити, що учасниками Святочних Сходин були українці обох віроісповідань. Молодь ОДУМ взяла в цьому святі організовану участь, відкликавши свої передше замовлені сходини. Зі встидом однак треба ствердити, що не всі українці-католики уважали за свій обов'язок вшанувати цю величну Постать Української Католицької Церкви.

Окреме признання треба скласти нашому мистцеві проф. Л. Папарі, який мимо браку часу, безінтересовно і по-мистецьки виготовив для цього свята портрет бл. п. Митрополита.

Гроші, що були зібрані під час цього свята в сумі 15 дол., Відділ ООЧСУ вислав на допомогу туберкульозно - хворим українцям, що перебувають в санаторії Ґавтінґ в Німеччині.

29-го листопада ц. р. за ініціятивою Союзу Українок і Станиці Українського Пласту, українці Міннеаполісу мали змогу вшанувати другу визначну постать України, поетесу Лесю Українку. Академія, що була влаштована під керівництвом пані Олени Карпяк-Венцаль та п. Дмитра Штогрина, пройшла з надзвичайним успіхом. Академію відкрила коротким, але змістовним словом голова СУА пані О. К.-Венцаль, а дуже добре опрацьовану, високо патріотичну доповідь виголосила пані Мирослава Питрашак.

Найбільш ефектовною і удалою частиною свята була програма, що її підготовили пластунки місцевої Станиці, а саме інсценізація творів Лесі Українки, „Грішниця" і „Іфігенія". В першій ролю грішниці відіграла Ірма Машталір, а ролю черниці Катерина Павлишин. Коли взяти під увагу факт, що обидві пластунки це не професійні артистки, а аматорки, то треба ствердити, що своїх ролях вив'язались надзвичайно добре, поставивши інсценізацію на відповідному мистецькому рівені.

В другій інсценізації ролю Іфігенії відіграла Люся Мінкович а релігійний ритуал жертви представила група, що складалася з десяти пластунок. Тут треба висловити признання панні Л. Мінкович, як рівнож іншим учасникам, за їх бездоганне, під оглядом мистецьким виконання інсценізації. Релігійний ритуал жертви був виконаний дуже вдало і зразу видно було, що учасники вложили багато праці і труду для належного виконання свого завдання. Кромі згаданих точок, в програму академії увійшли рівнож два соля, а саме фортепіянове панни Ярмоленко і на скрипці пані Луцик. Дуже гарні декорації для інсценізації виконав п. Л. Калинич. В загальному академія стояла, як на місцеві умовини, на надзвичайно високому рівені, за що належиться признання обом керівникам пані О. К.-Венцаль і п. Д. Штогринові. Треба тільки висловити жаль, що громадянство, а головно жінки, не явилися на цей вечір масово. Між присутніми бракувало багато тих, що часто звуть себе громадськими діячами.

К. М.

Науковий З'їзд в Ню Йорку

Комісія по підготовці Наукового З'їзду, що відбудеться в Ню Йорку в днях 26 до 28-го грудня ц. р. для відзначення 80-річчя праці Наукового Товариства ім. Шевченка і 35-річчя з дня заснування Української Академії Наук, оголосила загальну програму З'їзду.

Праці З'їзду проводитимуться на пленарних і комісійних засіданнях. Передбачаються в загальному три пленарні засідання, на яких будуть зачитані доповіді професорів: М. Чубатого (Ідеологічно-політичні основи Переяславського договору), Д. Чижевського (Із завдань дослідження українського духового життя), О. Оглоблина (Сучасна українська історіографія), Я. Рудницького (Українознавство і славістика в університетах ЗДА і Канади), Р. Смаль-Стоцького (Причини відкликання Сталіном мовної теорії Марра), К. Кисілевського (Найважливіші досягнення української філології за останніх 80 років), Я. Чижа (Початки української іміґрації в Америці). Пленарні засідання відбудуться в суботу ранком і в неділю вечером в приміщенні Философічного Факультету Колумбійського Університету, а в суботу пополудні в приміщенні Українського Інституту Америки в Вабилоні. Позатим ціла неділя й понеділок будуть присвячені засіданням фахових комісій, на яких буде зачитаних 80 доповідей з різних ділянок знання. Порядок комісійних засідань і перелік доповідей буде оголошений на днях.

Відкриття З'їзду відбудеться в суботу 26 ц. м. ранком у „Философі Гол" Колумбійського Університету. Промовлятимуть голови обидвох наукових установ. Професори Чижевський і Чубатий зачитають названі вище доповіді. Усі засідання є відкриті.

Підготовка Українського Студентського Конґресу в Канаді

В місяці серпні цього року, заходами представників Обнови, Альфа-Омеґа, Зарева і Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського, як також відпоручника ЦЕСУС-а створено підготовчий комітет для скликання Конґресу Українського Студентства Канади, в завершенні чого буде створена всеканадійська українська студентська централя у формі Союзу Українського Студентства Канади. Завданням такого Конґресу, а далі і самої централі СУСК, повинно бути, на думку підготовчого комітету, організаційне оформлення усіх свідомих українських студентів Канади, що вже є досі зорганізовані в окремих студентських організаціях льокального чи домініяльного характеру, з метою координувати працю поміж ними, не входячи при тому у внутрішні організаційні й ідеологічні справи окремих студентських клітин.

Майбутній Союз Українських Студентів Канади повинен зайнятись науковими та студійними проблемами наших студентів. Абсольвентів університетських студій слід пляново заохочувати до дальшої постійної наукової праці в обраній ділянці, з метою здобути відповідні наукові позиції, та вдержати й поширити добре ім'я українського науковця поза межами України. Щоб поповнити їхні ряди, українську молодь у цілій Канаді слід заохочувати до університетських студій, та суспільної праці у середовищі, в якому вона живе.

Українська студентська молодь Канади є дитиною наших батьків, українців, перших піонерів, що перед кількома десятками років прибули до тієї країни, та своєю мозольною працею мостили шлях свойого особистого життя, і дали відповідні основи для життя своїх нащадків, тобто нас. В українському житті Канади існує ще неповʼязаність у суспільній праці між молодечими й студентськими організаціями з одної сторони, та організаціями ширшого громадського характеру з другої сторони. Беручи до уваги факт, що студент є членом спільноти і як одиниця має супроти неї певні зобов'язання, слід заохотити українське студентство Канади до праці на українському суспільному відтинку, одобрити певні його недомагання, увійти у тісний контакт з існуючими організаціями та інституціями, та гідно перебрати культурну спадщину наших батьків. Коли ще до того додати, що українське студентське життя само в собі не є ще якслід зорганізоване, щоб зустріти вище поставлені вимоги життя, тоді можна зрозуміти й бачити, які поважні завдання ставить перед собою Конґрес і майбутня українська студентська централя. В дальшому слід нав'язати дружні відносини з ЦЕСУС-ом та через нього мати зв'язок з усіма українськими студентами по цілому світі.

Підготовчий Комітет на своїх засіданнях виготовив уже програму праці Конґресу і проєкт статуту, копії чого вже вислано окремим студентським клітинам, як також полагодив своє відношення до Комітету Українців Канади.

Конґрес відбудеться в днях 26-27 грудня цього року у Вінніпеґу. Числячи, що в Канаді, під сучасну пору, студіює більше як 1,000 українських студентів, а кожних 25 членів зорганізованої студентської громади повинні вислати одного делеґата, сподіємось, що на Конґрес прибуде поважне число делеґатів, що будуть репрезентувати усю українську студентську молодь Канади. Віримо, що українська спільнота Канади не відмовить нам своєї моральної і матеріяльної піддержки, що допоможе нам осягнути бажані успіхи у нашій праці.

Підготовчий Комітет

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149. 2-га Ев.

В Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться в п'ятницю 18 грудня ц. р. вечір, присвячений найчільнішому сучасному українському мистцеві - скульпторові, Олександрові Архипенкові з особистою участю мистця. Вечір складатиметься з двох частин. У першій з них виголосять короткі промови - доповіді С. Литвиненко, Володимир Січинський, Святослав Гординський і (недавноприбулий із Риму мистець) Іван Курах. У другій, концертовій, частині виступлять Аліція Бучацька (сольо-скрипка), Ганна Шерей (сольоспів) і Володимир Грудин (сольо-фортепіян). Акомпаніюватимуть Євгенія Чапельська і Калина Чічка. Початок 8 год. веч.

ПОЛЯКИ В АНГЛІЇ

(Закінчення зі стор. 2)

між ними мало тих, що розуміють і визнають помилки предків. Вони нічого не навчились і мало забули".

Сонце почало ховатися за дерева. Ми попрощалися:

„Заходьте сюди частіше, щоб погомоніти про рідну Україну", — сказав мій земляк. В очах його я побачив вираз глибокої мелянхолії, мов би він думав: „У якому краю мене поховають?"

П. А.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

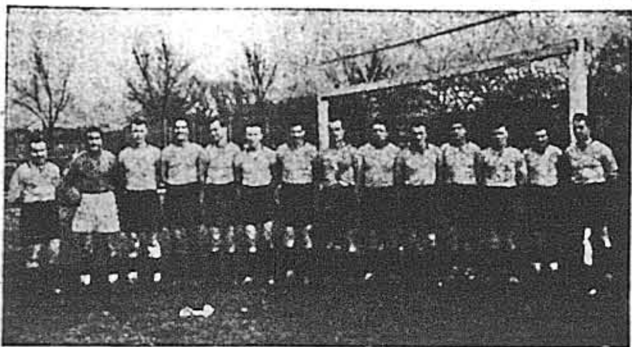
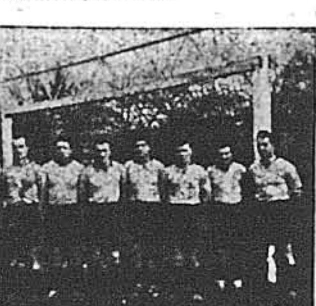
Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказн і рахунки за місяць грудень вже вислані всім відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як 29-го грудня. Щоб вкладки були зачислені на конто 1953 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го грудня. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

Зі Спорту

УАСТ „ЛЕВИ" — ЧЕМПІОНОМ ШІКАҐІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІҐИ!

Шікаґо, 22. 11. 53. — Після недільної перемоги над „Ганзою" у відношенні 5:1 (3:0) — УАСТ „Леви" — Шікаґо вийшли безапеляційним переможцем своєї округи на рік 1953, творячи з нюйоркським „УСКом" та УАСТ „Рочестер" перший в історії ЗДА українській футбольний „тріюмвірат". Коли ще додати до цього подібний осяг торонтовської „України" на терені Канади — тоді успіх українського спорту на еміграції не будь-який!

У. А. С. Т. „ЛЕВИ". Стоять (зліва): Б. Куцан, М. Касіян, Р. Андрушко, І. Тищенко, Н. Коханюк, М. Дахнівський, В. Зарицький, П. Кузик, В. Мелешко, Р. Маркевич, О. Пундор, О. Гладкий, Д. Стахровський, А. Шанасарійн.

„ЛЕВИ" — ШІКАҐО ЧЕМПІОНОМ ТЕЖ ІЛЛІНОЙ!

У стейтовому фінальні розгривок за професійну чашу — УАСТ „Леви" перемогли „Ганзу", після дуже швидкої та комбінаційної гри, рахунком 5:1 (2:1), здобуваючи звання чемпіона свого стейту. Це автоматично уповноважнює „Левів" до участи у між-стейтових змаганнях за найбільший футбольний трофей ЗДА: Нешенел Кап. Змагання відбуватимуться на протязі першої половини 1954 р., за винятком зустрічі з представником стейту Висконзин, що є передбаченою на день 13 ц. м. Противник: сербська дружина з Милвокі. Досить цікавим явищем є факт, що попередній мистець цієї компетиції, знана і сильно фаворизована шікаґовська дружина П. А. „Фальконс", несподівано відпала в першій рунді (програючи до „Іґлес" 2:3), — подібно як і „Словакс", минулорічний фіналіст за аматорську чашу, зістав вислімінований „Спартою" (1:2) теж у першій грі. Виглядає, що повисловицю (дотепер виключно уживану в боксі): „Дей невер ком бек" — можна б (у дещо може зміненому зрозумінні) з успіхом примінити у футбольному спорті, зокрема тоді, коли мова про змагання за обидві чаші ЗДА.

Роман Дублянщук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в середу 16. грудня, о год. 7.30 вечором, в У. Н. Домі, при Фліт вул. Просяться членів прийти на збори в означений час і заплатити свою вкладку. Довгуючі члени хай вирівнають свої вкладки на тих останніх зборах у цім році, і не перетягають довгу на другий рік, бо інакше будуть суспендовані. — П. Костик, предс.; Із. Патуляк, кас.; В. Кушнір, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відд., Т-ва Зап. Січ, відбудуться в суботу, 19. грудня ц.р. в домівці при 33 E. 7-ма вул. II. поверх, в год. 8. веч. Членам обов'язково явитися. Всі залеглі складки мусять бути вплачені, інакше член буде суспендований. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Сестр. Благовіщення відд. 125 відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2:30 попол., в Союзовім Домі при 845 N. Western Ave. На програмі є звіти урядників і контрольної комісії, а полагодження різних справ та вибір уряду вимагають вашої присутности. — А. Шиян, предс.; П. Яворська, кас. І. Подола, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Т-во Згода, відд. 20, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол., в У. Хаті при Ґрелійнг вул. Обов'язком кожного члена прибути на збори. Буде вибір уряду на 1954 рік і є важні справи до полагодження. Довгучих членів проситься вирівняти свої залеглості за 1953 рік, в противнім разі будуть суспендовані. Неприявні члени будуть карані після статуту. — Д. Вілик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во ім. А. Вончевського, від. 10, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, зараз по першій Сл. Божій о год. 9:30, в параф. залі. Буде вибір місячних вкладок та вибір уряду на 1954 рік. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

МИЛВОКІ, ВІС. — Т-во ім. І. Франка відд. 103 повідомляє усіх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться у суботу, 19. грудня, о 7. год. веч. Проситься вирівняти свої вкладки та взяти участь у виборі нових урядників на 1954 рік. В неділю, 20. грудня буде у нас гол. організатор УНСоюзу п. Віцеський і буде промовляти в залі при 1231 W. Scott St. К. Герис, секр.

НОНҐСТАВН, О. — Вр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 20. грудня в церковній залі на 526 Вест Раси Евеню зараз по великій Сл. Божій. Всі члени повинні прийти на час 12.15 P.M., будуть звіти і вибір уряду на 1954 рік. — С. Нановський, предс.; І. Кравець, секр-кас.

ДЖЕРІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Українська Січ відд. 170 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 20. грудня о год. 6. веч., в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Проситься членів головно довжників прибути, вирівняти свої вкладки, щоб не перетягати довгу на другий рік. — П. Мелень, предс.; В. Пацак, кас.; І. Ґрабар, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка відд. 252 відбудуться в неділю, 20. грудня о 12. год. вполудне в залі 2250 В. Кортез вул. Проситься всіх членів прийти. Буде вибір уряду на 54 рік. Довгуючі члени якщо не вирівняють вкладок, будуть суспендовані. — Когут, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Т-во ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, в товариській залі, 14 Мейпел Евє., о год. 2. попол. Проситься усіх членів прийти, заплатити вкладки, як також буде вибір урядників на рік 1954, тому присутність членів обов'язкова. — Е. Василик, предс.; К. Сідзінський, секр.; В. Проніцький, кас.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка, відд. 83 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1-ій попол., в домі У. А. Горожан під ч. 847 Корт Френклин. Проситься членів прибути. Буде звіт урядників і контрольної комісії та вибір урядників на 1954 рік. Присутність членів обов'язкова. — С. Чорномаз, секр.

РОМ, Н. Й. — Вр. св. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 1.30 попол., в залі У.Н.Дому, 212 Canal St. Проситься всіх членів прийти охо на річні збори, вислухати звіту урядників і контр. комісії за рік 1953. Буде вибір уряду на рік 1954 і є багато важних справ до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо вирівняти свій довг. — Д. Іванців, предс.; В. Чуйко, кас.; О. Гадз, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Т-во У. Н. Союзу відд. 292 подає до відома своїх членам, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2. попол, в залі У. Н. Дому при 4655 Martin & Mich., на які кожний член обов'язково повинен прибути виеслухати звітів урядників і вибрати новий уряд як до відділу так і представників до Народного Дому і інш. центральних установ. — В. Дідик, предс.; П. Кізей, секр. М. Гузиляк, кас.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, від 8, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, о год. 2-ій попол., в залі Клюбу, 13 Washington St. Почуєте річні звіти і буде вибір уряду на рік 1954. Рівночасно просимо привести нових членів як до Союзу так і до Т-ва. — П. Герасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ВЕНТЛЕНВІЛ, ПА. — Відділ 109 просить усіх членів прибути на збори, які відбудуться в Ґелі залі 20. грудня о 2-ій год. попол. Буде вибір уряду і інші важні справи до полагодження. — Г. Іванців, предс.; М. Шипилях, секр.

ПЕТЕРСОН Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що наступні місячні збори відбудуться в суботу, 19. грудня, о год. 7:30 ввечір, в залі під ч. 482 Main St. Всі члени повинні явитися на зборах і вирівняти свої вкладки за цей рік. — І. Бурий, секр.

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ ПАПІНЧАК, довголітній член і урядник Бр. св. Василія відд. 161 УНСоюзу в Ембридж, Па., помер дня 7-го грудня 1953 р. Покійний родився в 1894 р., в селі Душиця, пов. Лісько, Галичина. Був ревним членом укр. катол. церкви св. Ап. Петра і Павла. Живо цікавився справами УКК в Ембридж. Оставив у смутку дружину Анну, двох синів і дві доньки. Похорон відбувся в четвер, 10-го грудня 1953 р. — В. П. П.! А. Джула, секр.

ГРИГОРІЙ ГАНДУК, член Т-ва Запорозька Січ відд. 342 У. Н. Союзу в Картерет, Н. Дж., помер нагло на серце 8. листопада 1953 р., проживши 55 років. Довголітній член, урядник церкви св. Димитрія і делегат УНС в 1945 р. Походив зі села Монастирець, пов. Лісько, Галичина. Оставив у смутку дружину Анну, 4 синів, 1 дочку, 2 невістки і 2 внуків. Похорон відбувся 12. листопада при участи Членів, Родини і Знайомих з похоронного заведення до церкви св. Димитрія, а відтак на цвинтар Clover Leaf Cemetery, Woodbridge, N. J. — В. П. П.! І. Маркович, секр.

В перші роковини смерти
бл. п. мґр. ТАДЕЯ ҐАВДЯКА,
гімн. проф. з Дрогобича
— відбудеться —
П А Н А Х И Д А
в суботу, 19. грудня 1953, о год. 10 рано після Служби Божої в гр.-катол. церкві св. Духа в Честер, Па., на яку Приятелів і Знайомих запрошують
Дружина МИХАЙЛИНА
Доня ОКСАНА

ТАРЗАН, ч. 3202. Шум вночі.

Бронзова рука обвинулася кругом шиї вартового. Кілька секунд пізніше здивований вартівник був мертвий.

Коли вартовий впав перед себе, Тарзан мовчки підійшов до зв'язаної людини, яка, лежачи на землі, дивилася на нього з запитливим поглядом.

Тарзан розтяв шнури і доміг людині встати. Все було б добре, якби не Нума, який саме в цій хвилині порушив тишу громовим риком, змушуючи всіх, що спали, негайно пробудитися.